

שע"י המכון התורני ירושלים
אחרי מות קדושים - תשפ"ג | גליון 19 | הפקה ועריכה: הרב נעם יעקובי שליט"א וצוות המכון התורני

יכול כמוני

ונראה, דגם לפי מסקנת המדרש ד"קדושתו למעלה מקדושתכם", אין בזה חזרה מהותית מההוה אמינא, וקדושת היהודי הוא אותו סוג קדושה של השי"ת, דאל"כ שוב לא שייך ביניהם חיבור. והן דברי חז"ל דקב"ה אורייתא וישראל חד הוא, דמאן דנפח מדיליה נפח. ומה שילפינן מקרא ד"קדושתו למעלה מקדושתכם", הוא פער כמותי. אבל בסוג הקדושה יש אותו סוג ואותה איכות כביכול, שהיהודי מסוגל להיות מרכבה לשכינה, והיינו הזדהות שלימה עם השכינה. והוא מבהיל מה כוחו של יהודי להגיע בדביקותו להשי"ת. ולפי מה שנתבאר, יבוארו דברי הרמב"ן בהקדמתו לחומש ויקרא וז"ל, דספר זה הוא תורת כהנים ולויים יבאר בו עניני הקרבנות כולן ומלאכת המשכן, כי כאשר היה ספר אחד בענין הגלות והגאולה ממנו, והשלימו בענין אוהל מועד וכבוד השם אשר מלא את המשכן, צוהו בקרבנות ובשמירת המשכן שיהיו הקרבנות כפרה להם, ולא יגרמו העוונות לסילוק השכינה עיי"ש. ובהמשך כתב וז"ל, דרוב הספר הזה בקרבנות, בתורת הקרבן והמקריבים, ובמקום שיתקרב בו ויבואו בו קצת מצוות נגררות עם אלה ורוב הפרשיות ידבר בהן עם הכהנים ובפרשת קדושים קצת מצוות לבני ישראל רובן נגררות עם עניני הקרבנות או בדומים להם, עכ"ד. וצריך להבין דברי הרמב"ן דהא בחומש ויקרא יש הרבה גופי תורה דלא שייכים לקרבנות ושמירת המשכן. כגון קדושים תהיו, מתנות עניים, בצדק תשפוט עמיתך, לא תשנא אחיך בלבבך, ולא תקום ולא תטור, ואהבת לרעך כמוך וכו' וכן דיני שמיטה ויובל בפרשת בהר, וכן אם בחוקותי תלכו וגו'.

ונראה לפי מה שנתבאר, דהמטרה של הבריאה היא שיהיה האדם בית קיבול לשכינה, וזהו ושכנתי בתוכם דהיינו שכל אדם יהיה לו בית מקדש עצמי, שעל ידי זה תוכל השכינה לשכון בקרבו, וא"כ כל המצוות המבוארות בספר זה הם המכשירים את האדם שיוכל להיות בית קיבול לשכינה. אם זה בקדושים תהיו, ואם זה בשאר מצוות, שכולם מהווים הליכה בדרכי ה', שמקשרים ומחברים את האדם לבורא יתברך. וכשאדם תורם מתנות עניים לכבוד ה' הרי הוא מתקרב למקור ההטבה, וכשדן את זולתו לכף זכות מתקרב למדת הצדק. ויוצא איפה שנושא ספר ויקרא הוא "משמרת המשכן" דהיינו השראת השכינה בישראל, אם בית המקדש הכללי, ואם בבית המקדש הפרטי של כל אחד ואחד מישראל. ובזה נזכה ל"שכנתי בתוכם", בתוך לבו של כל אחד ואחד.

(מתוך ספר "גאל ישראל" מאת הגאון רבי גבריאל טולידאנו זצ"ל)

"דבר אל כל עדת בני ישראל קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלוקים". ויש לעיין, איזו נתינת טעם יש בכך שהשי"ת קדוש, לזה שבני ישראל צריכים להיות קדושים. הרי יש חילוק בין הבורא לנברא, ואם השי"ת קדוש מה שייכת קדושה זו לנבראים. ועיין במדרש דברים מופלאים, וז"ל המדרש: "קדושים תהיו", יכול כמוני, ת"ל "כי קדוש אני", קדושתו למעלה מקדושתכם, ע"כ. ומבואר במדרש דיש הוה אמינא שקדושת האדם היא כמו קדושת השי"ת - "יכול כמוני". ורק מפני שיש לנו ילפותא מקרא ד"כי קדוש אני" ילפינן שקדושת הבורא למעלה מקדושתנו, והוא פלא עד למאוד, איך יתכן שאדם קרוץ מחומר ובן תמותה, תהיה לו קדושה כמו הבורא יתברך?

ונראה בביאור הדברים, על פי מה שאמרו חז"ל על הפסוק "ושכנתי בתוכם", ודרשו חז"ל בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך לבו של כל אחד ואחד. ומבואר מזה שהמטרה של הבריאה היא שיהיה האדם מרכבה לשכינתו יתברך, שיהיה האדם מקום להשראת שכינתו יתברך. וזהו אומרם ז"ל במדרש תנחומא פרשת נשא פט"ז: "בשעה שברא הקב"ה את העולם נתאוה שיהיה לו דירה בתחתונים". כדי שיהיה האדם בית קיבול לשכינה, בהכרח צריך להיות מכנה משותף בינו לשכינה, כדי שיהיה ביניהם חיבור. וכדי להיות מחובר אל השי"ת שהוא קדוש, בהכרח שגם האדם צריך להיות קדוש. דאם לא כן, הרי הם שני דברים המנוגדים זה לזה, ולא יהיה שייך חיבור. ובע"כ שנתן הקב"ה כח ואפשרות לאדם להגיע לקדושה עילאית ונפלאה כל כך, כדי שתהיה אפשרות לאדם להיות מעון לשכינה.

ולפי זה מובן מהי נתינת הטעם "קדושים תהיו כי קדוש אני", והיינו דכיון דמטרת הבריאה שהאדם יהיה דבוק בבוראו, ויהיה כלי קיבול לשכינתו ית', על כן מאחר שהשי"ת קדוש, בהכרח שגם האדם צריך להיות קדוש.

וזהו מה שתקנו לנו חז"ל בנוסח התפילה "אתה קדוש, ושמן קדוש, וקדושים בכל יום יהללוך סלה". דמאחר שהשי"ת קדוש, בהכרח ש"קדושים" - דהיינו ישראל והמלאכים, "יהללוך סלה", דבלאו הכי לא שייך חיבור בין ישראל להקב"ה.

ובזה יבואר המדרש, דסלקא דעתין "יכול כמוני". והביאור הוא דכיון שהדרישה מהאדם להיות קדוש כדי שיהיה מחובר ודבוק עם השי"ת, ויהיה מעון לשכינה, וא"כ "יכול כמוני" דאל"כ לא שייך חיבור, תלמוד לומר קדושתו למעלה מקדושתכם.

עונש על שמיעת דבר מגונה

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיִּמָּתוּ" (ויקרא טז, א).
אייתא בגמרא (סנהדרין נב, ב): וכבר היו משה ואהרן מהלכין בדרך ונדב ואביהוא מהלכין אחריהן. אמרו לו נדב ואביהוא, אימתי ימותו שני זקנים הללו ואני ואתה ננהיג את הדור. אמר לו הקב"ה, נראה מי קובר את מי. ולכאורה צריך להבין, הרי דברי חז"ל מסבירים מדוע מת נדב, שהרי הוא היה זה שדיבר דברים שנראים

כלא ראויים, אך מדוע נענש אביהוא? אלא מוכח מזה, שאם שומעים דבר מגונה ואין מוחים עליו אלא שותקים - נענשים.

(עיטורי תורה)

שמח בחלקו ומקבל את הקורות אתו

"וְאֵל יִבָּא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ" (ויקרא טז, ב). אל לו לאדם להתלונן על שעברו עליו עתים קשים, והם מהווים מכשול לכניסתו לעבודת השי"ת - "ואל יבא בכל עת אל הקודש" - אלא יקבל הכל באהבה. (רבי אברהם יעקב מסדיגורה, כנסת ישראל)

ד' אייר תנ"ח: רבי יעקב ב"ר אהרן ששפורטס בעל "ציצת נובל צבי" ו"אהל יעקב"

מאת חזקי ויזל

רבי יעקב בר' אהרן, רב ובעל מקובל, ומתנגד להשבתיים, נולד באוראן אלג'יר בשנת 1610, ומת באמשטרדם ד' אייר תנ"ח 1698, הוא היה הדור הי"א מגזע הרמב"ן, כבר בהיותו בן תשע היה רב כוחו בתלמוד והלכה [שו"ת אהל יעקב סי' מ"א], ובהיותו בן כ"ד נתמנה לרב בעיר תלמסאן במורוקא [בזמן הקודם תלמסאן בכלל ארץ מארוקו, וכאשר כבשה הצרפתים זה כתשעים שנה ספחיה לארץ אלג'יר], ואח"כ בעיר פאס וסאלי, בשנת 1646 שמו עליו עלילות דברים, והובא בבית הסוהר, אך הצליח לו לברוח, ויהי נע ונד, עד אשר בא עם בני ביתו לאמשטרדם בערך שנת 1653, וכאשר שקטה הארץ קראו המלך לשוב למורוקא, ובשנת 1654, שלחו במלאכות נכבדה לספרד, סיבות רבות אילצוהו לעזוב עוד הפעם את ארצו, ולפי דוד פראנקו מינדיס, הלך ששפורטש עם ר' מנשה בן ישראל ללונדון בשנת 1657. בשנת 1662 או 1663 נבחר ששפורטש לרב הכולל במדינת אנגליא, והיה הרב הראשון לקהל עדת הספרדים בלונדון לאחר שניתן הרשות ליהודים להתיישב שם, אך כשנתים אח"כ פרצה מגפה בלונדון, והוא יצא משם והעתיק משכנו להמבורג, ומשם נקרא לאמשטרדם בשנת 1673 ויהי לראש ישיבת כתר תורה שיסדו האחים פינטו, בשנת 1675 נתמנה לדיין וראש ישיבה בליוורנו, ובשנת 1680 שב לאמשטרדם בתור ראש לישיבת עץ חיים, ואחרי מות ר' יצחק אבוהב בשנת 1693 נבחר לחכם הספרדים באמשטרדם

ועמד במשמרתו עד יום מותו. כשבתו בהמבורג התפשטה אז תנועת שבתי צבי, ומשך אחריו אלפי אנשים וגם רבנים האמינו לדבריו ולנפלאותיו, אך מוהרי"ע עמד כנגדו והיה הראשון בין הרבנים שנלחם בש"צ ובנושאי דגלו, ויפרסם את תרמיתו ויזהיר את העם בל ילכדו ברשתו, ואחר יגיעה רבה הצליח לשרש ולעקור את אמונת ש"צ מלבב ההמון אשר דבריו נשמעים להם, ולתכלית הזאת כתב ספרו "ציצת נובל צבי" אשר נתקצר אח"כ ע"י ר' יעקב עמדין, ונדפס בשם "קצור ציצת נובל צבי".

בסך הכל חיבר שישה ספרים, והם: א) תולדות יעקב, מראה מקום הפסוקים הנדרשים בתלמוד ירושלמי כעין תולדות אהרן מ"מ בתלמוד בבלי, ב) הוציא לאור היכל הקודש פ"י התפלות ע"פ קבלה לר"מ בר' מימון אלבאז, עם הקדמה ארוכה, ג) אהל יעקב שו"ת, עם הקדמה ותולדותיו מר' אברהם בנו, ד) ציצת נובל צבי, ה) עדות ביעקב שו"ת, ו) קול יעקב דרשות עדיין בכתב יד, עכ"ל בעל אוצ"ש, ע"ש. [טעם השם ששפורטש לא נודע, ואומרים כי היא מלה ספרדית עתיקה וענינה חוזק, וגם בלשון צרפת מצאו לה שורש מענין חוזק ג"כ. שוב שמעתי, כי היא מלה מורכבת מב' מלות צרפתיות, שש פורטש, דהיינו ששה פתחים, שאבי המשפחה היה לו אוצר גדול של מסחר בעל ו' פתחים ונקרא על שמו].

(מתוך אוצר המכתבים חלק ב' מאת הרב הגאון רבי יוסף משאש זצוק"ל)

אבירות הלב של רבי יעקב ששפורטס

"ידוע הסיפור המפורסם אודות ר"י ששפורטס ז"ל רבה הספרדי של אמשטרדם, אשר לחם באומץ לב נגד ש"ץ שר", למרות חרם בני קהלתו והרחקתו, עמד בעוז ובתקיפות בדעתו דעת תורה, עד שהוכרח לעמוד למשפט לפני המלך נגד הש"ץ שר". בעת המשפט, בו נכחו כל רבי המלוכה וקהל רב, שאלו הש"ץ, "הרי אמונתך מבוססת על מסורת אבותיך ואם אביא לכאן את הוריק מעולם האמת, אשר נפטרו זה עשרים שנה ויעידו לך שאני נביא אמת האם תאמין בי?"

"הבה ונראה" ענהו ר"י ששפורטס ז"ל בעוז. והנה לתדהמת כל הנוכחים מופיעים בפתח זקן וזקנה, "האם אלו הם הוריק?" שאל ש"ץ שר"י את ר"י ששפורטס, ר"י ששפורטס הודה "אלו הם הוריק". אח"כ ציוה ש"ץ אותם "אימרו לו את האמת, מי הוא המשיח". זוג הזקנים השיב, "ש"ץ שר"י הוא המשיח". "והרי אין הוא מקיים את התורה כהלכה" טען ר"י ששפורטס, "ואתם הנחלתם לי תורת אמת". זוג הזקנים השיבו: "אמנם התורה אמת עד זמנו של הש"ץ. אשר הוא המשיח, והוא יקבל וימסור תורה חדשה".

לאחר ששמע זאת ר"י ששפורטס, אמר להוריו המדומים, "אם

מעתה התורה בטלה, בטלה ח"ו גם מצות כבוד הורים", ולקח מקלו בבטחון והכה על ראשם בכל כוחו.

להפתעת הכל, היו מונחים על הארץ, במקום בו עמדו זוג הזקנים, שני פגרים של כלבים, מעשה תעתועים של הש"ץ שר".

סיפור זה אופיני, היאך אבירות הלב של ר"י ששפורטס, הצילה המון עם מרדת שחת, הוא אשר עמד נגד נביא השקר ע"י כח האמת שלו.

הליכה בדרכי ה', קיום המצוות ולמוד התורה עד כדי "בו תדבקון", הם הם הערובה היחידה לעמוד בפני השפעה זו.

"אין אדם עובר עבירה אח"כ נכנס בו רוח שטות" (פסוקה ג, א). וא"כ היאך מענישים שוטה, והרי אין בו דעת, אלא שהתביעה נגדו היא מדוע הרשה לרוח השטות להכנס בו.

כאשר יש השפעה זו אשר כחה עצום כפי שרואים בתולדות עם ישראל כאשר היה מלך או מנהיג צדיק כן היה גם רוב העם וכן להיפך, ואעפ"כ נתבע מהאדם מדוע לא היה לו דעת לא לתת להשפעה זו להכנס בו, אם דרכו דרך אמת ודעתו דעת נכונה לא יתכן שהשפעה זרה תחול עליו.

(מתוך "אבטיה ארחותיך" לרבי מיכאל פרץ)

מתורתו

נשאל ר' יעקב ששפורטס ע"ה בשנת תמ"ד (1684) אם אפשר לברך על הלכנה קודם שיעברו עליה שבעה ימים שלמים, והשיב שמוותר לעשות כן, ונימוקו עמו: מרן לא כתב "אסור לברך עליה עד שיעברו ז' ימים עליה", אלא כתב "אין מברכין עליה עד שיעברו ז' ימים עליה", ולשון "אין" אינו לעיכובא, אלא היכא דאפשר למצוא דנגמרה משמע דחידושה עדיף

טפי, שאורה מבוסס ונהנה לאורה, אמנם כדי שלא להחמיץ את המצוה סגי בג' ימים וכו', ולשון שולל הוא נהוג בדברי הפוסקים אף על דבר הנפסק למצוה או למנהג טוב" (ראה שו"ת אהל יעקב, סי' טז).

(מובא בספר "דברי שלום ואמת")

*

בשו"ת אהלי יעקב (לר"י ששפורטס) סי' סח-עא האריך

בדבר מה שתיקן משיח השקר לישא כפים בכל יום, שאין לנהוג כן (למרות שיש לזה מקור בהלכה, והובא בקצרה בגליון מהרש"א יו"ד רמו סק"ח), כיון שמגלגלים חובה ע"י חייב ולא זכות, וגם מטעם שאין לומר מפיו דבר הלכה, גם אם הוא נכון, וכמו שכתב הרמב"ם ריש פ"ט מהלכות מעשר, שיוחנן כה"ג שתיקן וידוי מעשר היה אחר שמעון הצדיק, וביאר הכסף משנה, שאין

שלימה ואמינות, ואמנם בסופו של דבר איגלי בהתייה ונודעה חרפתם אשר תחתיה היתה טמונה הצרעת הממארת האמונה הכוזבת באותו רשע, ורבים נכשלו ויצאו מן הדת, ה' ישמרנו. והאמת שכל אלו הם מפעולות השטן אשר בכוחו לעשות נסים ולהראות מופתים כדי להטעות את הבריות, וגם זה אחת מפעולותיו לעשות דמיונות כוזבים של בעלי תשובה, וריקי מוח יסברו שיש בהם ממש. ודי בהם לסמות עיני ההמון אשר לא יבינו שורש הדברים, אבל מי שעניינים לו בראשו יודע ומבין כי כל זה הבל ורעות רוח ואין בהם ממש."

אם נניח אשר כדבריהם כן הוא שרואים באיזה מהם איזה ענינים של תשובה אין להתפעל מזה, כי אין בהם ממש, ומצינו שבימי הש"ץ שר"י נעשו אלפים ורבות בעלי תשובות, וכמו שכתב הקדוש מהר"י ששפורטס בספרו "ציצת נובל צבי", והפליג שם בעוצם התעוררות התשובה שנעשה בישראל מקצה העולם ועד קצהו מה שאין הפה יכול לדבר ולא השכל לקבל, ואעפ"כ לא נהלו הצדיקים האמיתיים שבדור מכל זה, כי ידעו והבינו שאין בתשובתם ממש דכיון שמקורה משורש פורה ראש ולענה מטומאת הש"ץ, לא יתכן שתהא זו תשובה

זה אותו שנעשה צדוקי, דאם היה זה, לא היו נוהגים כדבריו כדי שלא לחזק את אמונת הצדוקים ולגלגל על ידיהם זכות שאין בביטולה ביטול מצוה. (מובא בספר "בינה ודעת")

*

מתוך ספר "דברי יואל" (פ' בהעלותך) למהר"י מסטמאר זצוק"ל:

"...ומזה תראה שאין בדבריהם ממש ולא נעשו בעלי תשובות החוזרים למוטב מחמת נסיהם המדומים, אדרבה מאז נתרבה לאין שיעור כח המינות והכפירה. אמנם אף אם יהיבנא להו טעותיהו. גם

עבודת ימי העומר

ידועים דברי חז"ל בענין תלמידי ר' עקיבא (בימות סב, ב) שמתו כולם בפרק אחד בין פסח לעצרת בשביל שלא נהגו כבוד זה בזה, ולא הועילה להם תורתם ומעלתם שהיו מגדולי הדור. והרי לנו לדוגמא לדעת מהות כוחן של מדות, כי שום דבר אינו עוזר לאדם בעת שנכשל במדות רעות.

ובאמת פשוט הוא, כי תורתו של אדם חשובה כפי מדותיו, והמדה פועלת ומנתבת את תורתו לפי כוחה, וכשם שמעט סם בתוך התבשיל משפיע וגורם על התבשיל כולו שיהפך לסם המות, כן המדה הרעה גורמת לתורתו של אדם שיהפך ח"ו לתורת מות. [ובודאי עלינו לדעת כי המדה שהיתה אצל גדולי הדור תלמידי ר' עקיבא היתה רק איזה נגיעה קלה בפרט דק של המדה, אבל מכל מקום עלינו להבין מכך עומק כח המדה].

יסוד המדה היתה נגיעה ונדנד קל בענין "מי בראש", דהיינו שכל אחד ביקש להתגדל על חבירו וסרב לראות עצמו פחות מזולתו. ומשום הכי היתה עיניהם צרה בתורה זה לזה. נמצא שכל תורתם התנהלה מכח אותה המדה, ומעתה פשוט שלא הועילה התורה להציל אותם כי היתה תורתם נגועה וכרוכה באותה המדה. ולהאמור, יתכן שיעסוק אדם בתורה כל ימי חייו ואין תורתו תורה אלא המדות שולטות וסובבות את תורתו.

וכבר כתב רבי חיים ויטאל (שערי קדושה, ח"א) בטעם מניעת התורה לכתוב בעונש ואזהרת המדות. כי

זה ג"כ מיסוד דיני האבילות, כי האבילות מגלה לנו שיש חטא, ולכן מחובתנו להתעורר ולבדוק מעשינו היש בנו מן החטא או לאו, והיינו חובת ימי הספירה שנתקנו לנו מקומות להתחזק ולבחון ולבדוק את מעשינו, ואילו אנו חיים חיים ארוכים ואיננו מכירים כלל את עצמנו.

"וכולם מתו במיתה רעה מיתת אסכרה", ונורא למתבונן, גדולי הדור שחטאו באיזה נגיעה קלה במדות לא פלטו מן העונש ונענשו בעונש חמור כ"כ שלא נותר מהם איש - וחזינו, שיתכן וגדולי הדור לא יכירו ולא ירגישו כי חטא מדות בידם, ורק ר' עקיבא גילה זאת לתלמידי הנוספים, ואמר להם "הראשונים לא מתו אלא בגלל שהיתה עיניהם צרה בתורה זה לזה אתם לא תהיו כן", ואף ר' מאיר ור' יהודה והתלמידים האחרים הוצרכו לאזהרה נוספת בעניני המדות. מבואר שללא האזהרה וההתראה יתכן ואף הם היו נכשלים באותו עון.

"למה תשקלו כסף בלא לחם ויגיעכם בלא לשבעה" (ישעיה, נה, ב) הנביא תובע מישראל כי יתכן שיתייגע ויעמול כל ימי חייו ולא ישבע לחם דהיינו יגיעתו תהא לחנם וכדאמרינן בתפילה "למען לא ניגע לריק", כשעה שהמדות פועלים בו אזי יגיעתו לא תתן פריה, וכשם שחזינו גבי תלמידי ר' עקיבא שהיתה עיניהם צרה בתורה זה לזה, ולא הועילה תורתם ומתו במיתת אסכרה.

(אור יחזקאל - מרן הגר"י לעונשטיין זצ"ל)

ותכלית. הנה למשל, איסור "לא תגנובו" כולל איסור גניבה ממש, אך הוא כולל גם איסורים נוספים מענפי העבירה, כגון על מנת למיקט, דהיינו לצערו אף שבדעתו להחזיר לו את הגניבה, ואף אסור לגנוב מן הגנב, וכן יש איסור של גניבת דעת ועוד ועוד. וכן בכל מצוה ומצוה שבתורה. ועתה - סיים הרמב"ם את דבריו - אם תשכיל להתבונן באופן זה על כל מצוה ומצוה, תיווכח לדעת כי אין לך חטא שלא פגמת בו. אך דע לך שהחטא הגדול שבכולם הוא שחשבת שלא חטאת...

לדון לכף זכות

"וְהַתְּוֹדָה עָלָיו אֵת כָּל עֲוֹנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֵת כָּל פְּשָׁעֵיהֶם לְכָל חַטָּאתָם" (ויקרא טז, כא). יש לדקדק, דהוה ליה למימר "ואת כל חטאתם", מהו "לכל חטאתם".

המשך באמצע עמוד 4

רחבה מצותך מאד

"וְהַתְּוֹדָה עָלָיו אֵת כָּל עֲוֹנֹת" (ויקרא טז, כא) כתב הרמב"ם, שאחד משלושת עיקרי התשובה הוא ה"יודוי" וכל המרבה להתוודות לפני הקב"ה על חטאיו הרי זה משובח.

ומובא מעשה בימי הרמב"ם, שאחד הגדולים נמנע מלומר הוידוי ביום הכיפורים כנהוג בקהילות ישראל מדורי דורות. כאשר שאלוהו על מה ולמה? השיבם: יודע אני שלא חטאתי באותם חטאים הכלולים בוידוי, ואיך אעשה שקר בנפשי ואהיה דובר שקרים לפני הקב"ה אשר חותמו אמת. כשנודע הדבר להרמב"ם קראו אליו ואמר לו: דוד המלך אמר (תהילים קיט, יז): "לְכָל תַּכְלָה רְאִיתִי קֶץ רַחֲבָה מִצְוֹתַי מְאֹד". נמצינו למדים, שלכל מצוה יש עיקרים, שורשים, ענפים וענפי ענפים והם מתפשטים עד אין קץ

ויבמות כ, א), שלא יהא שטוף אחר התאוות. וכן אמרה (דברים ו, יח): "ועשית הישר והטוב", והכוונה שיתנהג בהנהגה טובה וישרה עם בני אדם. ולא היה מן הראוי בכל זה לצוות פרטים, לפי שמצוות התורה הם בכל עת ובכל זמן ובכל ענין, ובהכרח חייב לעשות כן, ומידות האדם והנהגתו מתחלפת לפי הזמן והאישים. והחכמים ז"ל כתבו קצת פרטים מועילים, נופלים תחת כללים אלו, ומהם שעשו אותם בדין גמור ומהם לכתחילה ודרך חסידות והכל מדבריהם ז"ל, ולזה אמרו (עבודה זרה לה, א): חביבין דברי דודים יותר מיינה של תורה, שנאמר (שיר השירים א, ב): "כי טובים דודיך מיינך".

ראוי לחוש לספיקא דרבנן, על דרך שכתב הר"ן גבי הסבת ד' כוסות דאע"ג דספיקא דרבנן לקולא, בדבר שאין בו טורח עבדינן. ע"כ שמעתי מהרב הנזכר. ולי יראה דל"ק להרז"ה מסוגיית מנחות הנז', דשאני חדש דמעולם בח"ל דרבנן ולא נעשה בו ספיקא דיומא בשום זמן. משא"כ עומר דבזמן הבית בח"ל הוא מדאורייתא. וכיון דבזמן הבית ודאי עשו ספיקא דיומא בספירת העומר. גם היום נעשה. דכל י"ט שני דעבוד השתא הוא במקום שהיו עושין ובא"י עבדי ר"ה. ודוק היטב. עכ"ל הברכ"י.

הרב המחבר "בתי כהונה" שהקשה על הרז"ה דמאי קושיא דק"ל להרז"ה דנמני שתי ספירות מספק. הרי הרז"ה סבר דעומר בזה"ז דרבנן ואינו אלא זכר למקדש כמ"ש במאור שם. והרי אמרו במנחות דף ס"ח, רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע אכלי חדש אורתא דשיתסר נגהי שיבסר וכו', קסברי חדש בח"ל דרבנן ולספיקא לא חיישינן, אלמא דבמידי דרבנן לספיקא דיומא לא חיישינן. ומשו"ה בעומר דרבנן לא חיישינן לספיקא. ואיהו מפרק לה. דכיון דאין בדבר טורח, דאמירה בעלמא הוא,

ההלכה של "בר מצרא" אומרת שכאשר אדם מוכר קרקע, יש לבעל הקרקע הסמוכה זכות קדימה לרכישתה, ובכוחו לכפות על הבעלים למכור לו את הקרקע, בתנאים זהים לקונה אחר. אפילו אם כבר מכר לאחר, יכול השכן לכפות על הקונה למכור לו את השדה באותם תנאים בהם קנה אותה (שולחן ערוך חושן משפט סימן קעה). ה"מגיד משנה" על הרמב"ם, הלכות שכנים (פי"ד ה"ה) כותב הסבר מאלף לדין "בר מצרא": וענין דין בן המצר הוא, שתורתנו התמימה נתנה בתיקון מידות האדם ובהנהגתו בעולם כללים באמירת "קדושים תהיו" (ויקרא יט, ב). והכוונה כמו שאמרו ז"ל: "קדש עצמך במותר לך" (רש"י שם

מדוע לא מונים שתי ספירות משום ספיקא דיומא?

הרז"ה בהמאור בשילהי ער"פ הקשה: "...ועוד מה טעם אין אנו סופרין שתי ספירות מספק כמו שאנו עושין שני י"ט מספק". ותירץ: "...ואם באנו לספור ב' ספירות מספק נמצאת ספירה שניה מושכת עד יו"ט ראשון של עצרת ואתי לזלולי ביו"ט דאורייתא. הילכך אין לנו אלא מה שנהגו". עכ"ל. דבריו אלו הובאו בר"ן (שם) וכ"כ האבודרהם (בדיני ספה"ע).

וב"ברכי יוסף" (בסי' תפט ס"ק ד) כתב על קושיתו של הרז"ה: "ואני שמעתי מפה קדוש מורינו הר' מהר"י הכהן זלה"ה

(תהילים א, ג) "ישלח עזרך מקודש", מקדוש מעשים שיש בידך, ע"כ. שמן השמים עוזרים לו לאדם להגביה עוף באם הוא מקדש את עצמו במעשים טובים.

נמצינו למדים, שכל בר ישראל יכול מפאת נשמתו שהוא חלק אלקי ממעל לעלות במעלות הקודש ולהשיג מדריגה עליונה.

וזהו שאמר "קדושים תהיו, פרשה זו נאמרה בהקהל", כלומר, ציווי זה מופנה לכל אחד מבני ישראל ולא ליחידי סגולה דוקא, והטעם "כי קדוש אני ה' אלקיכם", ולכולכם יש נשמה שהיא חלק אלקי ממעל, וממילא מוכשרים אתם להגיע למעלה גדולה במדריגת הקדושה.

(חשב סופר - רבי אברהם שמואל סופר)

חשיבות המשמרת למשמרתי

"דְּבַר אֵל כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַת אֱלֹהִים קְדָשִׁים תְּהִיּוּ" (ויקרא יט, א). בסוף פרשת אחרי כתוב "ושמרתם את משמרת". ונראה למה פרשה זו נאמרה בהקהל (רש"י) גם לנשים ולטף, משום דכתיב לעיל "ושמרתם את משמרת", עשו משמרת למשמרתי, ולא תאמרו שזו רק מידת חסידות שאיננה עבור הנשים והטף, אלא חיוב על כולם.

(דורש סמוכים - רבי שמעון ואעקנין)

תוספת שבת

"וְאֵת שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמְרוּ" (ויקרא יט, א). רמז לתוספת מחול על הקודש זה נלמוד ממלת "את" שבתותי תוספת מלפניו. "תשמורו" תמתין להם כמו "ואביו שמר את הדבר", ומאחרי תשמור שלא יצא, הרי גם תוספת מאחרי.

המשך מעמ' 3
ויש לפרש כי צריך הכהן גדול שלא יאשים את בני ישראל שעשו עבירות בשאט נפש להכעיס, אלא יהא דן אותם לכף זכות, שכל מה שעברו לא היה אלא מחמת חוסר דעת באותה שעה, כי אין אדם חוטא אלא אם נכנס בו רוח שטות (סוטה ג, א).

וזה שאמר "והתודה עליו את כל עוונות בני ישראל ואת כל פשעיהם" [שהעוונות והפשעים המה רק מחמת] "לכל חטאתם", כי הכל, העוונות וגם הפשעים, שגגות הם.

(חשב סופר - רבי אברהם שמואל סופר)

לכל אדם יש את היכולת לעלות במעלות הקודש

"דְּבַר אֵל כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַת אֱלֹהִים קְדָשִׁים תְּהִיּוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹקֵיכֶם" (ויקרא יט, ב). במדרש (ויק"ר כד, ה): תני רבי חייא, מלמד שפרשה זו נאמרה בהקהל.

הנה כבר עמדו בתמיה, למה הדגישו שפרשה זו נאמרה בהקהל. ונ"ל, כי יש סברא לומר כי לא כל איש ביכולתו לקדש ולטהר את עצמו ולהגיע לרום המעלות כי אם יחידי סגולה, אולם האמת אינה כן, כי לכל אדם יש יכולת מפאת תכונת נפשו אשר היא חלק אלקי ממעל, לעלות במעלות הקודש, וכלל גדול מסרו לנו חז"ל (שבת קד, א) הבא לטהר מסייעין אותו, והעיקר היא ההתעוררות מצד האדם עצמו, וכבר פירש האלשיך (כאן) את הפסוק (לעיל יא, מד) "והתקדשתם והייתם קדושים", שהכוונה שאם תקדשו עצמכם, יש לכם הבטחה שתהיו קדושים משפע קדושה שתושפע עליכם ממרומים. וזה "והתקדשתם" אם אתם תקדשו עצמכם אזי מובטח לכם "והייתם קדושים".

וזה גם כוונת המדרש (ויק"ר כד, ג) "קדושים תהיו", הדא הוא דכתיב